

F. t. Retsplejelov for Grønland

Kredsdommerne skal efter forslaget fortsat ikke være jurister, men det tilstræbes, at de som noget nyt ansættes på fuld tid. Der etableres en egentlig uddannelse af kredsdommerne, og det forudsættes, at også uddannelsen af domsmænd og retssekretærer samt den juridiske vejledning i forhold til kredsretterne styrkes.

Uddannelsen og vejledningen af kredsdommerne foreslås varetaget af en ny juridisk domstol i 1. instans, der tillige skal behandle juridisk komplicerede sager. Grønlands Landsret skal herefter alene behandle appelsager.

Det foreslås at oprette et »Dommerråd«, som bl.a. skal behandle sager om afskedigelse af kredsdommere og medvirke ved ansættelsen af disse.

Med lovforslaget bliver advokaters forhold og virksomhed i Grønland endvidere lovreguleret.

Inden for kriminalretsplejen foreslås der en væsentlig udbygning af de gældende regler, herunder reglerne om de kriminalprocessuelle tvangsindgreb.

Endvidere foreslås der i kriminalsager en styrkelse af forsvarer ved, at forsvarerens rolle præciseres og udstrækkes til også at gælde forud for tiltalerejsningen. Det foreslås i den forbindelse, at der indføres en forsvarerautorisation for personer, der har gennemgået en ny formaliseret forsvareruddannelse.

Retten får efter forslaget i alvorlige sager mulighed for at beskikke en advokat som udenretlig rådgiver for den ikke juridisk uddannede forsvarer, der møder i kredsretten, og i visse sager af meget alvorlig karakter skal advokater kunne beskikkes som forsvarere i kredsretssager. I tilknytning hertil forudsættes der indført en telefonrådgivning fra et advokatkontor, som autoriserede forsvarere kan benytte.

Der foreslås endvidere en hjemmel til at beskikke en bisidder for den forurettede i en kriminalsag.

På den civile retsplejes område foreslås der etableret en landsdækkende retshjælpsordning, der forudsættes forankret hos advokater med kontor i Grønland, som er antaget under beneficieordningen.

Der foreslås endvidere indført bestemmelser om anvendelsen af videokonferenceudstyr i retssagsbehandlingen.

Herudover foreslås der regler, der skal lette videregivelse og forkyndelse af retlige meddelelser og styrke behandlingen af civile sager. Det er tanken, at sagerne i videre omfang end efter den gældende ordning skal afgøres efter afholdelse af en hovedforhandling. Parterne skal så vidt muligt være til stede ved denne

hovedforhandling, eventuelt ved hjælp af videokonferenceudstyr.

Kredsretterne overtager efter forslaget som udgangspunkt tvangsfuldbyrdelse i civile sager fra politiet.

Endelig foreslås der indført regler om retsafgift og om fri proces.

Med henblik på opfølgning af de foreslåede reformer oprettes der efter forslaget et Råd for Grønlands Retsvæsen, og med henblik på at styrke og koordinere den kriminalpræventive indsats oprettes Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd.

3. Gældende ret

Den gældende retsplejelov for Grønland blev vedtaget som lov nr. 271 af 14. juli 1951 efter flere års reformovervejelser og ønsker om bl.a. at tilvejebringe én retsplejeordning gældende for samtlige borgere i Grønland.

Retsplejeloven er siden vedtagelsen blevet ændret adskillige gange. Siden den seneste bekendtgørelse af loven i 1984 er den således ændret i alt 7 gange. Om retsplejelovens tilblivelse og udvikling henvises der til betænkningens afsnit II, kapitel 2.

Den gældende retsplejeordning kan kort beskrives på følgende måde:

Domstolssystemet består af kredsretterne, der dækker hver sin retskreds svarende til de i alt 18 kommuner, og som appelinstanter Grønlands Landsret, Østre Landsret og Højesteret. Hvervet som kredsdommer varetages som deltidsbeskæftigelse og uden krav om særlige uddannelsesmæssige kvalifikationer. Som hovedregel pådømmes alle typer af sager i 1. instans af den lokale kredsret.

Retssprog i Grønland er grønlandsk og dansk. Begge sprog kan således anvendes af og ved domstolene.

Der findes kun et begrænset antal advokater i Grønland – hovedsagelig i Nuuk – og retsplejeloven indeholder ikke regler om advokaters virksomhed.

Som bisiddere (forsvarere) i kriminalsager ved kredsretterne anvendes næsten udelukkende lægfolk. Advokater optræder i reglen kun som bisiddere i kriminalsager, der ankes til Grønlands Landsret.

Både de civilprocessuelle og kriminalprocessuelle regler bygger på regler i den danske retsplejelov, men er betydeligt mindre detaljerede.

Der findes ikke noget formaliseret retshjælpsinstitut i Grønland, men der gælder en ordning baseret på landsdommerens forpligtelse til at vejlede kredsretterne. Der er heller ikke lovfæstede regler om fri proces.